

djem**bé**

Afgiftekantoor 9100 Sint-Niklaas
1 P 209494 - Driemaandelijks Nr 54
oktober - november - december 2011

België-Belgique
9100 Sint-Niklaas
3/4976

BEVRIJDE
WERELD.be

> DOSSIER VOEDSELKRISIS 2011 **VOEDSELKRISIS** = gebrek aan politieke wil

- Zo ervaren zij de voedselcrisis. De stem van onze partners en de boeren.
- Inleefreizen: Peter, Lieve en Wouter ontdekten de wereld van haar sterkste kant.
- Villa Pace: Eén groot feest voor jong en oud.
- Senegalese jongeren op inleefreis in Sint-Niklaas.

»» Wereldvoedseldag of voedselcrisisdag?

In deze Djembé maak je kennis met de familie van Mory en Bineta uit Gambia. Vier jaar geleden konden zij met een jaarinkomen van 786 euro, zes zakken rijst kopen voor 63 euro. Voor dezelfde prijs kopen ze er nu amper drie. De voedselprijs verdubbelt! De impact hiervan op een gezin zoals dat van Mory en Bineta, kunnen wij ons moeilijk voorstellen. Zouden wij dit voelen? Ik ben ervan overtuigd dat er ook hier mensen zijn die dit niet meer aankunnen. Niet voor niets groeien de activiteiten van onze voedselbanken nog steeds.

Hier bij ons spendeert een gezin gemiddeld zo'n 8 tot 10 procent van zijn maandbudget aan voedsel. Dat wordt dus 16 tot 20 procent bij een verdubbeling van de voedselprijzen. Als het zover komt, zullen we er dus wel wat voor moeten laten. Op het platteland van West-Afrika ligt dit anders. Hier gaat 80 tot soms 90 procent van het gezinsinkomen op aan voedsel. Als dat verdubbelt, blijft er helemaal niets meer over.

900 Miljoen mensen lijden inmiddels honger en 2 miljard mensen zijn ondervoed. Door de huidige voedselcrisis staat nog eens honderden miljoenen mensen extra het water aan de lippen.

De oorsprong van de voedselcrisis in een notendop:

- Een aantal decennia geleden schafte de Wereldhandelsorganisatie (WTO) de import- en exportbarrières af. De landbouw- en voedselproductie kwam hiermee in handen van de vrije markt. Ontwikkelingslanden werden

gedwongen hun grenzen te openen voor goedkope voedseloverschotten uit het Westen. Zo goedkoop dat er naar lokale producten steeds minder vraag was. De afhankelijkheid van import groeide, en de kleinschalige landbouw in eigen land werd steeds meer verwaarloosd.

- Maar de afhankelijkheid van de ooit zo goedkope voedselimport wordt nu duur betaald. Sinds de eeuwwisseling werd de druk op de prijs van landbouwproducten groter door de snel groeiende vraag naar biobrandstoffen, slechte oogsten en stijgende prijzen voor olie en kunstmest. Vanwege die stijgende prijzen nam de interesse ook sterk toe bij beleggers en speculanten die een uitweg zochten uit de financiële crisis.

Binnen Bevrijde Wereld willen we de lokale productie stimuleren zodat zo'n 250.000 plattelandsgezinnen kunnen voorzien in hun eigen voedsel. We gaan samen op zoek hoe we nieuw leven kunnen blazen in lokale voedselrassen, die minder kunstmest nodig hebben en meer weerstand bieden tegen plagen. We zoeken naar opslagmethoden, zodat het voedsel langer bewaard en verkocht kan worden. Dit alles doen we samen met, en vanuit de dorpen. En steeds opnieuw valt me het enthousiasme op van de mensen met wie we hieraan werken.

Maar laten we vooral niet naïef zijn. Dit volstaat niet. Het mondiale beleid moet ook meewillen. Zonder mondiale veranderingen is voedsel handelswaar, met alle gevolgen van dien. En al helemaal voor een gezin, dat 80 tot 90 procent van z'n inkomen ziet opgaan aan voedsel.

Dàt is de crisis waar we vandaag mee te maken hebben.

16 Oktober is het Wereldvoedseldag. Een dag waarbij we geacht worden stil te staan bij het gebrek aan voedsel of de ongelijkwaardige verdeling daarvan. Ik stel dus voor om de komende 16de oktober om te dopen in VOEDSELKRISISDAG.

Marc Joolen
Algemeen Coördinator

»» In deze Djembé

P. 04-09

DOSSIER VOEDSELKRISIS 2011

'Voedselcrisis in eerste instantie gebrek aan politieke wil'

"We moeten de voedselcrisis niet zien als een bedreiging, maar als een aanleiding om de band tussen de consument in de stad en de producenten op het platteland te vernauwen. Het is een manier van armoedebestrijding." Onze partners en de boeren in Bolivia, West-Afrika en de Filippijnen over de huidige voedselcrisis.

P. 10-11

INLEEFREIZEN VOLWASSENEN

'Ontdek de wereld van haar sterkste kant'

Peter, Wouter en Lieve gingen deze zomer op inleefreis. Drie verschillende inleefreizigers, met verschillende ervaringen en twee verschillende bestemmingen. Maar alle drie helemaal overtuigd dat iedereen dit eens zou moeten doen!

P. 12

KINDERWERELDDORP OP VILLA PACE

'Eén groot feest voor jong en oud'

Het was er knal op dit jaar! Het kinderwereldorp verwelkomde dit jaar zo'n driehonderd blij gezichtjes.

P. 13

TERUGKOMREIS SENEGALESE JONGEREN

'Uitwisselen is het leven ontdekken'

"Het bezoek aan het rusthuis voor oudere mensen zal me toch bijblijven. Zoiets kennen wij niet. In Senegal woont de hele familie samen, en zorgen we voor elkaar." De boeiende uitwisselingen tussen Senegalese en Sint-Niklase jongeren.

P.14

ZIJ STEUNEN BEVRIJDE WERELD

'Snoep jij ook voor het goede doel op zes december?'

Stad Sint-Niklaas, Ecover en PROTOS bestelden al een lading fair trade Sinterklaasjes bij Bevrijde Wereld. Jullie ook?

»» Dossier: voedselcrisis 2011
**VOEDSELKRISIS IS IN
EERSTE INSTANTIE
EEN GEBREK AAN
POLITIEKE WIL ***

Hebben we onvoldoende lessen getrokken uit de vorige voedselcrisis? We hoopten dit dossier niet meer te hoeven schrijven. Niet nog eens. Drie jaar geleden wijdden we een hele Djembé aan de wereldwijde voedselcrisis van 2008. De huidige komt dubbel zo hard aan, zeggen ze. Miljoenen mensen moeten dubbel zo diep in de portemonnee tasten om eten te kopen. Volgens de Wereldbank zijn er het laatste half jaar 44 miljoen mensen in extreme armoede bijgekomen. Neen, geen lessen geleerd. Dus maakten we een nieuw dossier, gevoed door zij die er middenin staan: onze partners en de 250.000 boeren in Bolivia, West-Afrika en de Filippijnen met wie we dag in dag uit samenwerken aan een betere voedsel- en watervoorziening.

VICIEUZE CIRKEL

Jarenlang gaven overheden in ontwikkelingslanden de voorkeur aan goedkope import van buitenlands voedsel, en marginaliseerden tegelijkertijd de ontwikkeling van de landbouw in eigen land. Niet geheel hun schuld. Europa en de Verenigde Staten waren destijds sterke promotors om de eigen voedseloverschotten uit te voeren naar deze landen. Door de verwaarlozing van de lokale landbouw, ontstond een plattelandsvlucht van boeren, op zoek naar een beter leven in de stad. Om al deze nieuwe, arme inwijkelingen te voeden, en om de politieke stabiliteit in de steden te bewaren, was er nood aan goedkoop voedsel: dus bleven ze voedsel importeren tegen prijzen waar de lokale boeren in hun eigen land niet tegen kunnen concurreren, wat tot een verdere neerval van hun lokale landbouw leidde. Het is een vicieuze cirkel die zichzelf blijft voeden, zolang overheden in ontwikkelingslanden niet volop kiezen om een landbouwbeleid te ontwikkelen ten voordele van hun eigen boeren.

EIGEN BOEREN EERST?

OPBOKSEN TEGEN DE 'GOEDKOPE' IMPORT

Vanaf de jaren '80 laten West-Afrikaanse landen hun boeren aan hun lot over. Lokale productie wordt nog nauwelijks gestimuleerd. De productie van basisvoedsel zoals graan viel in Senegal in tien jaar tijd terug op de helft: van 94 procent in 1985 tot 51 procent in 1996. Er worden slechts schuchtere maatregelen genomen om de import aan banden te leggen. In twintig jaar tijd is de voedselsituatie van de bevolking afhankelijk geworden van de import van Aziatische rijst. "West-Afrikaanse landen kozen voor een voedselzekerheid gebaseerd op tijdelijk goedkope import. Ze kozen niet voor een voedselsoevereiniteit gebaseerd op een lokale productie. De keuze voor het eerste was trouwens een politieke keuze: voedsel voor de stedelijke bevolking met een belangrijker kiespotentieel was belangrijker dan een keuze voor het platteland. Het aandeel van landbouw in het Bruto Nationaal Product van Senegal ligt rond 15 procent, terwijl maar liefst 70 procent van de bevolking actief is in de landbouw. Voedselsoevereiniteit lijkt haast een droom, met als zelden voorkomende basisvoorwaarde: een legitieme regering die kiest voor landbouwontwikkeling", meent Wim Vereecken, programmaverantwoordelijke voor West-Afrika. Ook in Bolivia waaide

er twintig jaar geleden een neoliberale wind. Kleine boeren werden steeds meer op de achtergrond gedruwd, ten gunste van grootschalige landbouw, bestemd voor export. De afhankelijkheid van geïmporteerd voedsel nam hierdoor toe. Toen in 2006 de voedselprijzen sterk begonnen te stijgen, greep de socialistische regering van president Evo Morales in met drastische maatregelen. De export van bepaalde producten zoals maïs, rijst, tarwe en vlees werd tijdelijk aan banden gelegd om de productie voor eigen land te stimuleren. EMAPA werd in het leven geroepen, een staatsbedrijf dat het land van goedkoop voedsel moet voorzien. Dit gebeurt in eerste instantie door goedkoop voedsel te importeren, kredieten te verstrekken aan kleine boeren, en maximumprijzen vast te leggen voor kip en suiker. Dit bracht de voedselprijzen in de periode 2008-2009 weer op het oude niveau.

Robert Rueda, directeur van onze partner ICO, over EMAPA: "de oprichting van EMAPA heeft ervoor gezorgd dat arme families een betere toegang hebben tot basisproducten. Maar het blijft een tijdelijke oplossing die niet het achterliggende probleem oplost van het conventionele, agrarische model dat heel kwetsbaar is voor externe invloeden." Ook volgens Juan Carlos Sejas, coördinator van onze partner Aynisuyu, wordt met deze overheidsmaatregelen de nationale voedselproductie te weinig gestimuleerd: "Door de maximumprijzen en exportbeperkingen wordt het minder interessant voor onze eigen agrarische sector om te produceren, en blijven we afhankelijk van import".

"MENSEN LIJDEN HONGER OMDAT ZE ARM ZIJN, NIET OMDAT ER TE WEINIG VOEDSEL IS."*

Mory Cisse en Bineta Kéba Marong zijn vijftien jaar getrouwd en hebben zeven kinderen. Ze wonen in het Noorden van Gambia. Samen hebben ze vier hectare grond - dus geen gebrek aan opervlakte - en een gemeenschappelijke groentetuin in het dorp. Hun jaarlijks inkomen ligt ver onder de armoedegrens. Om hier boven te komen, moeten ze drie keer zoveel verdienen. Met de opbrengst van hun grond, kunnen ze maar zeven maanden overleven. De overige vijf maanden hangt de familie af van de oogst van de groentetuin en solidariteit in het dorp. De huidige voedselcrisis zet

het mes nog harder op de keel. Vier jaar geleden kon het gezin zes zakken rijst van 50 kilo aankopen tegen 63 euro. Nu krijgen ze voor datzelfde bedrag maar drie zakken rijst. Door de voedselcrisis kunnen ze dus maar de helft zoveel aankopen als voorheen. “Bevrijde Wereld werkt in afgelegen zones op het platteland. De realiteit van een boerenfamilie weerspiegelt de historische keuzes die voor landbouw gemaakt werden op nationaal niveau: een familie produceert onvoldoende graan om zichzelf te onderhouden. Vaak komt slechts de helft van het graan van de eigen productie. Op het einde van het droog seizoen is de eigen voorraad op, en moeten ze extra voedsel aankopen om het jaar door te komen. Een belangrijk deel daarvan is geïmporteerd en onderhevig aan de prijsstijgingen op de wereldmarkt. Dat maakt dat boerenfamilies nu tot 90 procent van hun inkomen aan de aankoop van extra voedsel besteden”, schetst Sidy Gueye Niang, landenvetegenwoordiger van Bevrijde Wereld in West-Afrika.

Op het Filippijnse eiland Masbate leven de meeste inwoners van de landbouw. Toch is het voor weinigen zeker of ze de volgende dag voldoende te eten zullen hebben, en leeft de meerderheid in armoede. Met de inkomsten uit de landbouw kan een boer op Masbate nauwelijks zijn gezin onderhouden. Boeren klagen over de hoge productiekosten, de kleine oppervlakte aan bebouwbare grond, het tekort aan landbouwgereedschap zoals werktuigen en machines, en het gebrek aan zaadbanken in handen van de gemeenschap. Wanneer een gezin onvoldoende inkomen heeft, moet het jongere gezinsleden naar de stad sturen om er een job te vinden, en de familie mee te onderhouden. “We zijn zo arm in Masbate. Ons inkomen volstaat niet. Na de middelbare school gingen mijn kinderen naar Manila om er in fabrieken te werken. Ze helpen ons mee te voorzien in onze dagelijkse behoeften,” vertelt Norma Codera, een vrouwelijke leider van de boerenorganisatie TAPAS waar Bevrijde Wereld mee samenwerkt. Nochtans zijn er in Masbate genoeg minnerale rijkdommen aanwezig. Er is koper, zilver, goud, lood, ijzer,... Buitenlandse investeerders in mijnbouw spelen er echter onder één hoedje met de lokale mijnbouwindustrie, en putten grote delen van de voorraad al uit. De natuurlijke rijkdommen worden niet ingezet om het leven van de plaatselijke bevolking te verbeteren.

MINDER LAND IN BOERENHANDEN

In de Filippijnen speelt de landloosheid een belangrijke factor in de voedselcrisis. Zeven op de tien boeren bezit geen eigen grond. Het grootste deel is in handen van een kleine elite landheren.

“We blijven luidruchtig vragen om landbouwhervormingen. Onze regering is er geen voorstander van om grond te geven aan kleine boeren. Ze geeft vrij spel aan een elite van landeigenaars, veehouderijen en buitenlandse bedrijven, die grote stukken grond in beslag nemen om bijvoorbeeld de honger naar vlees te stillen van een stijgende middenklasse. Grond die boeren broodnodig hebben om te voorzien in hun eigen basislevensmiddelen zoals rijst of groenten. We weten niet eens zeker of we het land dat we vandaag bewerken, morgen nog kunnen behouden. Maar we strijden sterk en verenigd verder. Land is ons leven. Zonder zijn we verloren, en sterven we van de honger”, vertelt Adam Simbahon, leider van de boerenorganisatie CAFAS op Masbate. Ook onze partners, de boerenorganisaties CAFAS en TAPAS, leven met de dreiging dat hun grondbezit op elk moment kan worden ingetrokken door de lokale overheid.

Het opkopen van goede landbouwgronden door buitenlandse actoren en staten legt eveneens een zware hypotheek op de toekomst van landen in West-Afrika. Uiteraard zijn kopers geïnteresseerd in de meest vruchtbare gronden. In combinatie met de verwaarlozing van de lokale familiale landbouw, dreigen landen in een situatie te belanden waarbij privé-spelers oplossingen voorstellen aan boeren, met als gevolg: een landbouw op contract, en steeds minder land in boerenhanden.

() Olivier De Schutter, speciaal rapporteur van de Verenigde Naties voor het recht op voedsel.*

»» Antwoord Bevrijde Wereld

EEN FAMILIALE, ECOLOGISCHE EN GEDIVERSIFIEERDE LANDBOUW, MET STERK GEORGANISEERDE BOEREN

FAMILIALE LANDBOUW ALS ARMOEDEBESTRIJDING

EEN VRUCHTBARE VICIEUZE CIRKEL

Talrijke studies hebben al aangetoond dat kleinschalige, familiale landbouw zeker zo productief kan zijn als grootschalige industriële landbouw. Op die manier kunnen ook meer mensen aan het werk, in tegenstelling tot de grootschalige landbouw waar de mens vervangen wordt door de machine. Investeren in familiale landbouw is dus ook een manier om de armoede op het platteland te bestrijden. 75 procent van de armen woont namelijk op het platteland. Daarbovenop kan de aangewakkerde landbouw op het platteland de steden voorzien van voedsel, en zo minder afhankelijk worden van import en de schommelende voedselprijzen. “We moeten de voedselcrisis niet zien als een bedreiging, maar als een aanleiding om de band tussen de consument in de stad en de producenten op het platteland te vernauwen”, zegt Carlos Sejas, directeur van onze partner in Bolivia ICO. “Het is een manier van armoedebestrijding.”

KIEZEN VOOR EEN LOKALE LANDBOUW- ONTWIKKELING

“In eerste instantie heeft de West-Afrikaanse landbouw een belangrijke stimulans nodig om de eigen productie op gang te trekken, zonder dat het de natuurlijke omgeving verder afbreekt. Dit betekent: investeren in infrastructuur voor stockage en transport van voedsel, toegang tot grond, zaden en kredieten, landbouwonderzoek en vorming voor boeren. Via een gecontroleerde bescherming van haar markten, kan de overheid de eigen productie

meer kans geven om zich te ontwikkelen”, meent Wim Vereecken.

ECOLOGISCH EN GEDIVERSIFIEERD

De uitputting van de aarde, het verlies van inheemse voedselsoorten en -variëteiten, bodemvervuiling en het gebruik van chemische middelen in de landbouw, dragen structureel bij aan de veroorzaking van de voedselcrisis in Bolivia”, vertelt Soledad Delgadillo, voorzitter van de Commissie Moeder Aarde en Milieu van de Wetgevende Vergadering in Cochabamba. Robert Rueda, directeur van onze partner in Bolivia ICO, treedt bij: “Om oplossingen te vinden voor de voedselcrisis, moeten we werken aan een agrarisch model dat de mens weer in contact brengt met de natuur, met respect voor onze bodems en water.”

Veertien procent van de uitstoot van broeikasgassen is direct afkomstig van de manier waarop nu aan moderne landbouw wordt gedaan. Denk aan het gebruik van chemische producten, de automatisering van de landbouw, en de stijgende vraag naar vlees. Tel daar nog eens de ontbossing bij voor de aanleg van akkers en weilanden, dan kom je aan 33 procent. Wanneer we alle energie erbij rekenen die nodig is om voedsel te vervoeren, dan komen we tot een aandeel van 50 procent. “De landbouwsector zou dé sector moeten zijn die duurzame energie, zoals zonne-energie, omzet in energie voor menselijke activiteit”, vertelt Sidy Gueye Niang. “Kleinschalige, lokale landbouw is veel meer – dan grootschalige – in staat om de overgang te maken naar een ecologische landbouw.”

Sinds de teloorgang van de lokale landbouw in de jaren '80 zijn ngo's begonnen om samen met de boeren groentetuinen te ontwikkelen. “De groenten worden deels geconsumeerd door de familie, en verrijken de dagelijkse maaltijden met vitamines en mineralen. Ze worden geoogst in het droog seizoen, precies op het moment dat de eigen graanvoorraden verminderen. Daarnaast zorgt de diversificatie van teelten, zoals groenten en sesam, en de verwerking van hun productie (bv. tot palmolie) dat boerenfamilies een inkomen verwerven om bijkomend voedsel te kopen”, vertelt Wim Wim Vereecken. Dat geldt ook voor de familie van Mory en Bineta uit Gambia:

“Wij halen 25 procent van ons inkomen uit de groentetuinen. Dankzij de ondersteuning van Bevrijde Wereld eten we nu ook verse en verschillende groenten, iets wat hiervoor ondenkbaar was.” Tot op vandaag is Bevrijde Wereld in alle regio's actief met groentetuinen.

STERKE BOERENORGANISATIES

Op het Filippijnse eiland Masbate hebben arme, kleinschalige boeren geen toegang tot landbouwmachines. Enkele boeren organiseerden zich in de boerenorganisatie TAPAS, ondersteund door Bevrijde Wereld. Dankzij hun verenigde krachten, delen ze nu het gebruik van verschillende landbouwmachines, die ze zich elk apart nooit konden veroorloven. TAPAS stelde aan elke boerenfamilie drie hectaren land ter beschikking. Dit land wordt bewerkt om basisvoedsel te produceren, en het schamele inkomen van de families te verhogen naar het bestaansminimum. Om het inkomen van de boeren te verhogen, worden de prijzen voor de huur van de landbouwmachines laag gehouden. “In 2006 was het gemiddelde inkomen van de gezinnen 21.700 pesos per jaar. Nu is dit verhoogd tot 29.000 pesos per gezin. De productie van rijst en maïs is gestegen van 1400 kilo tot 1940 kilo”, vertelt de fiere vrouwenleidster Maly Amante van TAPAS.

De beste oplossingen komen voort uit de kracht van de boerenorganisaties. Sterkere boerenorganisaties hebben meer kans om opnieuw een fundamentele speler te worden in het bepalen van het landbouwbeleid in hun land. Daar zijn we met Bevrijde Wereld van overtuigd.

»» Ga mee op inleefreis met Bevrijde Wereld! **ONTDEK DE WERELD VAN HAAR STERKSTE KANT**

Een inleefreis, iets voor jou? Peter, Wouter en Lieve zijn alvast overtuigd, en brengen elk hun verhaal. Drie verschillende inleefreizigers, met verschillende ervaringen en twee verschillende bestemmingen. Toch duiken er ook veel gemeenschappelijke elementen op: het contrast van het leven van hun gastfamilies op het platteland met het leven hier, de verrijkende ervaring van de inleefreis, en de overtuiging dat iedereen dit eens zou moeten doen!

ZIN OM ZELF DE WERELD VAN HAAR STERKSTE KANT TE ONTDEKKEN?
In juli 2012 organiseert Bevrijde Wereld inleefreizen naar de Filipijnen en Senegal. Stel je vóór 15 november kandidaat via vera.pletinckx@bevrijdewereld.be. Alle info vind je op www.bevrijdewereld.be

Peter in Bolivia

Bolivia voor dummies (ik dus)

"We verblijven tweemaal vier dagen bij een arme inheemse boerenfamilie. Wat een contrast met ons luxelevens. Kleine gemeenschappen tussen onherbergzame heuvels. Hier geen moderne communicatiemiddelen als gsm, internet, facebook, twitter of skype. Hier spreek je van geluk als er al elektriciteit en stromend water is. Afdgewongen geluk weliswaar. Bevrijde Wereld, met haar partners, helpt deze boeren heel actief om dat water te doen stromen. Hier betekent communicatie dus nog: vriendelijkheid en behulpzaamheid. Zo worden de lokale tractor en vrachtwagen door de hele gemeenschap gedeeld. Tenminste, op die velden waar deze logge machines geraken, want vaker nog worden de vrachten aardappelen van de hooggelegen veldjes op de overbelaste rug van de boeren naar de lemen hoeve gedragen.

Hier betekent communicatie nog: vriendelijkheid en behulpzaamheid.

Aardappelen, aardappelen en patatten: de eenzijdige voeding van deze ijzersterke hoogvlaktebewoners. Ijzersterk, want wie hier volwassen wordt, in een omgeving getekend door kindersterfte, is een survivor. Maar ook op het gebied van veelzijdige en gezonde voeding helpt Bevrijde Wereld deze boeren vooruit. Dat mochten we zelf ervaren, kromgebogen aan het werk in hun nieuwe moestuintje: en dat is de rijkdom van een inleefreis!"

Wouter in de Filippijnen

Hoop en fierheid in de Filippijnen

"De boerenfamilies stralen wanneer ze vertellen over hun werk op het land, hun familie, en wat Bevrijde Wereld voor hen betekent. Ik zie vooral hoop en organisatiekracht bij de boeren, en de fierheid die overheerst wanneer ze praten over hun land.

Wanneer om zes uur de avond valt, terwijl in Vlaanderen de meeste terrasje opengaan, merk ik hoe verschillend het leven van mensen wel kan zijn op één en dezelfde planeet. Geen boeken, geen muziek, geen licht 's avonds. Alleen elkaar om mee te praten, en te luisteren naar de geluiden van de krekels.

Idyllisch zou je denken, tot wanneer je drie nachten op bamboeplanken hebt geslapen en dagelijks je veld met een waterbuffel moet ploegen. Gelukkig is er tenminste een veld om te ploegen. Maar er is nog veel werk aan de winkel, opdat kinderen naar school kunnen en niet moeten helpen met papa op het veld.

De inleefreis eindigt in Manilla, waar een bezoek aan de sloppenwijken, vakbonden, en een ziekenhuis op de agenda staat. Hier zie je meteen de link met de plattelandsvlucht en de armoede in de steden. Miljoenen mensen zijn op zoek naar geluk in Manilla. Gelukkig kunnen vele boeren dankzij de projecten van Bevrijde Wereld op hun land blijven werken.

Lieve in Bolivia

Heimwee naar de eerlijke vriendschap

"Je komt daar in die totaal andere wereld, en je voelt je heel klein. Maar al gauw nemen de vier kinderen ons spontaan mee in het dagelijkse ritme van de Boliviaanse boeren."

Het grootste deel van de dag zijn we samen met onze gastvrouw en de kinderen bezig met de maaltijden, die zeer eentonig zijn maar toch veel tijd kosten. Op het veld is nu geen werk. Het is winter en droog. De vader is gedurende de week gaan werken in de stad, en komt enkel op zondag thuis. Je beleeft hoe verschillend het leven van deze mensen is, in vergelijking met ons luxelevens. Hier is bijna geen water, soms geen elektriciteit, een groot gebrek aan hygiëne en de voeding is te eenzijdig.

Wat ik van ons verblijf bij de families geleerd heb, is dat er nog veel hulp en ondersteuning nodig is om die mensen een gelukkig, gezond leven te bieden. Maar ook dat wij leven aan een ritme dat amper te volgen is. Het is me ook duidelijk geworden waar bevrijde wereld mee bezig is, en daar ben ik echt heel blij om. We bezochten de plaats waar een dam moet komen om de mensen van water te voorzien. Zij dromen ervan, en hopelijk komt die dam er!

Hoe hard het leven daar ook is, het inleven bij de families is een ongelooflijke ervaring geworden. De eerlijke vriendschap van die lieve mensen, ik heb er nu nog heimwee naar! Ik vind dat iedereen zo eens een reis zou moeten maken!"

» Villa Pace 2011

ÉÉN GROOT FEEST, VOOR JONG EN OUD

Het was er knal op dit jaar! Het Sint-Niklase stadsfestival Villa Pace was voor heel Bevrijde Wereld een groot succes. Het Baobab-team toverde het gezellige Castrohof om in een Kinderwerelddorp, vol wereldse workshops voor de jonge wereldburgers. Samen met een twintigtal vrijwilligers verwelkomden ze zo'n driehonderd blij gezichtjes.

Tot op het laatste nippertje vreesde iedereen voor slecht weer. Met net twee regenachtige zomermaanden achter ons, durfde niemand nog hopen op een mooi nazomerweekend. Heel wat extra vrijwilligers werden tijdens de voorbereiding opgetrommeld om alles storm- en regenvriendelijk te maken. Maar de weergoden waren de honderden vrijwilligers van Villa Pace goed gezind, vooral overdag tijdens het Kinderwerelddorp.

Zowel zaterdag als zondag zorgde het droge en zelfs zonnige weer voor heel wat sfeer op het Castrohof, al enkele jaren the place to be voor wie van mondiale spelletjes en wereldse muziek houdt. Meer dan ooit te voren was Bevrijde Wereld zichtbaar aanwezig op het gehele plein. Met tal van kleurrijke vlaggen en wimpels en dankzij de nieuwe infostand op het grasveld, ontging het zeker niemand dat het prachtige Kinderwerelddorp een initiatief was van Bevrijde Wereld. Ook de nieuwe T-shirts van Bevrijde Wereld werden door velen goed gesmaakt.

VAN SENEGALESE ESTAFETTE TOT ECOPERCUSSIE

Er was een ruime waaier aan mondiale activiteiten voor kinderen. Het maken van een zelfportret is elk jaar opnieuw een schot in de roos. "Het is mooi om zien hoe elk kind op zoek gaat naar de juiste kleur voor zijn huid, zijn ogen, zijn haar...", zegt vrijwilliger Lieve, die elk jaar even enthousiast een dagje meehelpt.

Naast zichzelf schilderen konden kinderen ook een wens voor de wereld op een grote Baobabboom spelden. "Bijvoorbeeld voor een propere omgeving", zei vrijwilliger ILS. "Of voor meer vriendschap" vult vrijwilliger Ann haar aan. "Kinderen zien heel goed wat fout gaat in deze wereld. Dit verwoorden ze samen met ons in een wens voor positieve verandering," zegt animator Greet.

Verder lieten kinderen zich helemaal gaan tijdens de Senegalese estafette, tooiden zich in wondermooie West-Afrikaanse kledij, en speelden ecopercussie! Als afsluiter kreeg elk kind de enige echte wereldburgerpin opgespeld en een glaasje bissap, een zoet Senegalees drankje dat ze na al deze inspanningen dubbel en dik verdienden.

Om het feest helemaal te laten knallen, werd er dit jaar ook ingezet op een muzikale afsluiter van het Kinderwerelddorp. Op zaterdagmiddag bracht de Murga 'Van Komen en Gaan' een overweldigend schouwspel met toeters en bellen en de levensechte Buffalo Bill. Zondag zorgde een plaatselijke fanfare voor een verrassend samenspel met enkele gloednieuwe jonge ecopercussionisten.

Villa Pace 2011 was voor iedereen, jong én oud, begeleider of deelnemer één groot feest!

Geschreven door Sophie Van den Eynde.

Villa Pace was voor haar een prachtig sluitstuk van een indrukwekkende carrière bij Bevrijde Wereld. Bedankt voor alles, Sophie!

WIL JE OOK ÉÉN VAN DEZE ACTIVITEITEN OP JOUW WERELDFEEST?

Neem dan zeker contact op met onze nieuwe medewerker Eva, via Eva.Roelandt@bevrijdewereld.be

»» Senegalese jongeren op inleefreis in België

UITWISSELEN IS HET LEVEN ONTDEKKEN!

Elke zomer vertrekken Sint-Niklaase jongeren op inleefreis naar Senegal of Burkina Faso. Het jaar erop is het hun beurt om hun West-Afrikaans vrienden wegwijs te maken in 'leven zoals het is: België'. Vijf Senegalese jongeren en twee begeleiders werden deze zomer warm verwelkomd door hun gastfamilie in Sint-Niklaas. Ze bezochten er een school, waren onder de indruk van een ziekenhuis en bejaardentehuis, en leefden zich enkele dagen uit op een jeugdbewegingskamp.

“UITWISSELEN IS HET LEVEN ONTDEKKEN!”

De Senegalese jongeren Khady en Delevira, en hun begeleiders Boubacar en Georgette vertellen ons wat hen het meest zal bijblijven van de inleefreis:

In het gastgezin werd ik echt gezien als een dochter. Iedereen was open, lief en bezorgd om me. Ik ben ontzettend blij met de kans die ik gekregen heb om hier deel van uit te maken. We hebben veel bijgeleerd tijdens het kamp. Inspirerend was het bezoek aan het ziekenhuis in Sint-Niklaas. We kregen er uitleg over de gezondheidszorg en hoe die hier georganiseerd is. Dit is echt ongelooflijk. Zoiets kennen we niet in Senegal. Gedurende heel het kamp zag ik vele verschillen, maar ook gelijkenissen tussen onze landen en culturen. Uitwisselen is het leven ontdekken. Het opent deuren en bepaalt de toekomst. Khady Boubane (jongere uit Tambacounda, 20 jaar)

Het bezoek aan het rusthuis voor oudere mensen zal me toch bijblijven. Zoiets kennen wij niet. In Senegal woont de hele familie

samen, en zorgen we voor elkaar. Hier heeft iedereen zo'n druk leven dat het toch wel goed is dat deze oudere mensen het gezelschap van elkaar kunnen opzoeken. Er zijn daar voorzieningen en er wordt goed voor hen gezorgd. Delevira Rosa Mendy (jongere uit Pikine, 17 jaar)

De openheid in het gastgezin zal ik nooit vergeten. We werden erg goed onthaald, en iedereen deed zijn best opdat we ons op ons gemak zouden voelen. We werden echt opgenomen in het gezin. Dit is wat wij ook proberen te doen als onze Belgische gasten naar Senegal komen. Verder was het interessant kennis te maken met verschillende Belgische jeugdverenigingen. Er is een grote inzet van vrijwilligers, maar de jongeren kunnen ook rekenen op steun van de overheid. Ook in Senegal kan je heel wat jongeren mobiliseren om mee te werken in een jeugdvereniging, maar die steun van de overheid, die is er niet. Boubacar Sidiké Sangaré (Begeleider uit Tambacounda, 39 jaar)

Wat mij vooral opviel, was hoe iedereen zijn steentje bijdraagt. Tijdens het uitwisselingskamp hadden alle Belgische jongeren een eigen taak: van de financiën bijhouden tot het organiseren van een bepaalde uitstap. Zo werkten we samen aan een geslaagd kamp. Georgette Sylva Barboza (Begeleidster uit Dakar, 40 jaar)

NIEUWE INLEEFREIS NAAR SENEGAL voor jongeren en voor leerkrachten!

- Infomoment nieuwe inleefreis voor jongeren naar Senegal: vrijdag 14 oktober om 19u30 in Den Eglantier op het Sint-Nicolaasplein in Sint-Niklaas.
- Blijf gerust even hangen, want diezelfde avond en locatie om 21u stelt de inleefgroep Senegal 2011 hun ervaringen voor via een toonmoment.
- NIEUW: in het kader van het educatieve traject voor secundaire scholen 'Loop naar de pomp?!' organiseert Bevrijde Wereld ook een inleefreis naar Senegal voor leerkrachten (drie weken in de zomer 2012). Kom je licht opsteken tijdens het infomoment op 16 november bij Bevrijde Wereld.

MEER INFO? Charlotte.denolf@bevrijdewereld.be

» Zij steunen Bevrijde Wereld

SNOEPEN VOOR HET GOEDE DOEL OP ZES DECEMBER?

Het kan! Ook dit jaar kan je overheerlijke fair trade chocolade Sinterklaasjes bestellen bij Bevrijde Wereld. Ze komen in verschillende maten, smaken, gewichten en prijzen. De Sint maakt nu al pakketjes klaar voor organisaties en bedrijven, dus wees er vroeg bij en overtuig jouw baas of voorzitter om dit jaar te snoepen voor het goede doel! Stad Sint-Niklaas en Ecover plaatsten al een bestelling. Jullie ook? Bestel ze via onze steunpagina op www.bevrijdewereld.be

KOOP JE EINDEJAARSCADEAUS BIJ BEVRIJDE WERELD

Het eindejaar is in zicht. Hier gaan we weer denk je? De zoektocht naar hét perfecte cadeau voor je man, je vrouw, de kinderen, je vrienden, of burens, ... Geen nood! Bevrijde Wereld biedt nu ook eerste hulp bij eindejaarsstress. Bestel jouw cadeaus dit jaar uit het aanbod van Bevrijde Wereld, en je krijgt: gelukkige vrienden en familie, geen ellenlange wachtrijen maar bestellen via onze webshop, en een goed gevoel, want je steunt er de boeren in het Zuiden mee.

EEN GREEP UIT ONS AANBOD:

- Om de koude wintermaanden te doorstaan, gaat niets boven onze warme Rock'n Woll sokken. Kwaliteit van de bovenste plank.
- Nieuw dit jaar zijn de leuke 'fair wear' T-shirts van Bevrijde Wereld. Cartoonist Boerke ontwierp de illustraties speciaal voor Bevrijde Wereld. Deze 'must haves' kan je bestellen in alle maten, van XS t.e.m.

XXXL, zowel voor vrouwen als mannen. Een exemplaatje kost 15 euro, waarvan een deel naar onze projecten gaat.

PLASSEN VOOR HET GOEDE DOEL

Echte festivalgangers hebben onze 'Plassen voor het goede doel'-stand zeker opgemerkt deze zomer. We reisden langs de Fonnefeesten in Lokeren, Viva Lola en Villa Pace in Sint-Niklaas en de Beverse Feesten. Met elke 50 cent per toiletbezoeker, kunnen we samen met onze partners investeren in waterputten en sanitair in het Zuiden.

LET'S GET SIMMERDOWN!

Het übersympathieke wereldfestival Simmerdown in Puurs schonk een deel van zijn opbrengst aan Bevrijde Wereld. Bezoekers konden er aanschuiven voor een heerlijke maaltijd en drinken ten voordele van onze projecten. Ze hebben dit goed gedaan, want het bracht maar liefst 4000 euro op. Dit bedrag gaat integraal naar onze partner NATC in Gambia. NATC traint boeren in duurzame landbouwtechnieken en helpt met de bouw van waterputten. Dankjewel!

DANKJEWEL AAN....

DANKJEWEL AAN ALLE VILLA PACE VRIJWILLIGERS!

Het was weer een fantastische editie van Villa Pace, het Sint-Niklase stadsfestival begin september. Bevrijde Wereld was van de partij met onder andere een groot Kinderwereldorp en vier stands van Plassen voor het Goede Doel. Dit konden we maar realiseren dankzij de hulp van de vele vrijwilligers. Via deze weg, nog eens terecht: enorm bedankt!

ACTIVITEITEN

29 AUGUSTUS - 16 OKTOBER - Foodprints

Van 29 augustus tot en met Wereldvoedseldag op 16 oktober doet de inkomhal van het station dienst als exporuimte voor Bevrijde Wereld. De tentoonstelling brengt onze voedsel- en waterprojecten in het Zuiden in beeld.

WIL JE DE TENTOONSTELLING ONTLEENEN TIJDENS CAMPAGNES OF EVENEMENTEN? Neem dan contact op met sofie.vanderstraeten@bevrijdewereld.be

14 OKTOBER, 19U30 - Infoavond nieuwe inleefreis naar Senegal voor jongeren

Zit je in het vijfde middelbaar van een Sint-Niklase school, en wil je meegaan op inleefreis naar Senegal? Kom dan samen met je ouders naar de infoavond op 14 oktober. Blijf zeker even hangen, want om 21u vindt het toonmoment plaats van de inleefgroep Senegal 2011.

PRAKTISCH: vrijdag 14 oktober om 19u30 in de fuifzaal van Den Eglantier, op het Sint-Nicolaasplein in Sint-Niklaas.
MEER WETEN? Contacteer charlotte.denolf@bevrijdewereld.be of 03/ 777 20 15

16 NOVEMBER - Infoavond inleefreis Senegal zomer 2012

Ben je leerkracht in wil je een extra dimensie geven aan je lessen mondiale vorming? Ga dan zeker mee op onze inleefreis, drie weken in de zomer van 2012. Vijf van de zeven plaatsen zijn voorbehouden aan leerkrachten. Dit kadert in het educatieve project voor scholen 'Loop naar de Pomp'. De twee andere plaatsen voor Senegal, en een inleefreis naar de Filippijnen staan open voor iedereen.

INFOMOMENT SENEGAL VOOR LEERKRACHTEN:

16 november, om 19u30 bij Bevrijde Wereld
MEER INFO? Via charlotte.denolf@bevrijdewereld.be

INLEEFREIS FILIPPIJNEN EN SENEGAL (NIET

LEERKRACHTEN): Stel je kandidaat vóór 15 november, via vera.pletinckx@bevrijdewereld.be; www.bevrijdewereld.be

Bevrijde Wereld ondersteunt de armste boerenfamilies in Bolivia, West-Afrika en de Filippijnen. Dankzij kleinschalige projecten zoals groentetuinen, rijstvelden en waterputten werken we samen aan hun recht op beter voedsel. Deze solidariteit willen we delen met kinderen, jongeren en volwassenen in eigen land via inleefateliers, vormingen en reizen.

CONTACT

Bevrijde Wereld vzw, Nieuwstraat 70, 9100 Sint-Niklaas
Tel 03/777.20.15 Fax: 03/766.36.41, info@bevrijdewereld.be
www.bevrijdewereld.be

COLOFON

- **Hoofredactie:** Nieuwstraat 70, 9100 Sint-Niklaas, 03/777.20.15, sofie.vanderstraeten@bevrijdewereld.be
- **Medewerkers:** Isa Lorenzo, Jaap Op De Coul, Sidy Gueye Niang, Wim Vereecken, Marc Joolen, Wouter Semey, Charlotte Denolf, Sophie Van Den Eynde, Greet Poelvoorde, Marleen Van Schoor, inleefreizigers Peter en Lieve, Nele Roskams, Sofie Van Der Straeten.
- **Fotomateriaal:** Chris Lauwerys, Coen Wubbels
- **Vormgeving:** clauwerys@gmail.com
- **Eindredactie:** sofie.vanderstraeten@bevrijdewereld.be
- **Abonnementen Djembé:** Djembé is gratis en verschijnt vier keer per jaar. Heeft u vrienden die graag gratis de online en/of de papieren Djembé ontvangen? Sein dan hun gegevens door aan Christa.Lyssens, via christa.lyssens@bevrijdewereld.be (met de vermelding 'Djembé' als onderwerp) of geef een seintje op 03/777.20.15. Bent u verhuisd? Wenst u uw gratis abonnement stop te zetten? Ontvangt u voortaan graag ook de online-versie van Djembé? Laat het ons weten!

Djembé wordt gedrukt op 100% gerecycleerd papier, volgens een milieuvriendelijk procédé.

Met dank aan DGOS, Provincie Oost-Vlaanderen en Stad Sint-Niklaas.

STEUN BEVRIJDE WERELD

Bevrijde Wereld heeft ambitieuze plannen. Om onze plannen te kunnen uitvoeren en onze partners en projecten blijvend te ondersteunen, heeft Bevrijde Wereld bijkomende financiële middelen nodig. Vanaf 40 euro ontvang je een fiscaal attest. Zo krijg je een deel van je gift via je belastingbrief terug. Storten kan via 001-2187674-12, het rekeningnummer van Bevrijde Wereld vzw (Nieuwstraat 70, 9100 Sint-Niklaas).

Ontdek op www.bevrijdewereld.be wat je allemaal kunt doen om onze organisatie te steunen!

**BEVRIJDE
WERELD**.be

BESTEL JE EINDEJAARSCADEAUS BIJ BEVRIJDE WERELD!

**Want jij én de boeren in het Zuiden hebben
dit dubbel en dik verdiend!**

1. BEVRIJDE WERELD T-SHIRT

Ga fashionable het nieuwe jaar in met de nieuwe T-shirts van Bevrijde Wereld. Niemand minder dan cartoonist Boerke (Humo, Knack) ontwierp speciaal voor Bevrijde Wereld de illustraties op de T-shirts. Beschikbaar in alle maten. Zowel vrouwen- als mannenmodelletjes.

2. ROCK'N WOLL

Ga lekker warm het nieuwe jaar in met de kwaliteitsvolle schapenwollen sokken van Bevrijde Wereld. Beschikbaar in alle maten, in het blauw, paars, zwart en grijs.

3. FAIR TRADE CHOCOLADE SINTERKLAASJES

Eet vóór het nieuwe jaar, en je lijstje met goede voornemens, nog een overdosis aan chocolade met de fair trade chocolade Sintjes van Bevrijde Wereld. Overtuig je baas, collega's, vrienden en familie om op zes december te snoepen voor het goede doel.

**Bestel je eindejaarscadeaus via onze steunpagina op
www.bevrijdewereld.be. Meer info?
Contacteer Wouter, via wouter.semey@bevrijdewereld.be
of via 03 777 20 15.**

